

Ở Trung Quốc, 1 triệu cuốn Tôi nói thật với Thủ tướng và 10 vạn cuốn Tôi nói thật với nhân dân đã được in, và sức ảnh hưởng của nó đã khiến Lý Xương Bình được bầu là nhân vật xuất sắc của năm. Hai cuốn sách này đã có mặt ở Việt Nam và cũng được bạn đọc hết sức quan tâm. Tháng 10/2008, Lý Xương Bình đã sang Việt Nam và có cuộc giao lưu sôi nổi với bạn đọc.

1. Lý Xương Bình, cái tên được yêu mến ở khắp Trung Quốc

Lý Xương Bình sinh năm 1963 tại xã Bàn Cờ, huyện Giám Lợi, tỉnh Hà Bắc. Năm 23 tuổi anh được bầu làm Bí thư Đảng ủy, Bí thư xã trẻ nhất Trung Quốc và ở cương vị đó 17 năm liền. Trong suốt thời gian đó, anh đã tận mắt chứng kiến sự đói nghèo, túng quẫn của người nông dân, sự tham lam chuyên quyền của quan lại địa phương.

Năm 2000, anh gây dư luận khi viết thư lên Thủ tướng Chu Dung Cơ báo cáo về nỗi tủi cực của người dân quê anh và các sai phạm của lãnh đạo địa phương. Anh cũng chỉ ra các hạn chế trong chính sách nông thôn của chính phủ, và kiến nghị các giải pháp. Bức thư được lãnh đạo Đảng đặc biệt chú ý.

Năm 2002 anh xuất bản cuốn sách Tôi nói thật với Thủ tướng. Một bức tranh nông thôn hiện lên chân thực đến sùng sốt: đời sống quẫn bách của người nông dân, quan nha địa phương ra sức vơ vét, những chính sách ngặt nghèo của Trung ương... Cuốn sách được đánh giá đây là có sức lay động sâu sắc và gióng lên hồi chuông báo động. Lãnh đạo Trung Quốc đã chú ý tới cuốn sách này. Sau đó ít lâu, một loạt các chính sách cải cách nông thôn được đưa ra triển khai nhanh chóng, tác động tích cực đến bộ mặt nông thôn.

Cũng năm 2002, Lý Xương Bình đã được bầu là nhân vật xuất sắc nhất của năm. Lý Xương Bình trở thành một cái tên được vô cùng mến mộ ở đất nước mình.

2. Cuộc trao đổi sôi nổi với bạn đọc Việt Nam

Xin anh kể đôi chút về cuộc sống của anh trước khi là một Bí thư xã?

Gia đình tôi làm nghề đánh cá, rất nghèo. Quê tôi trong 10 năm thì có tới 4 năm lụt nên chiếc thuyền cũng là nhà của tôi luôn. Năm cấp II tôi học đứng nhất trường, nhưng gia đình quá khó khăn nên tôi không đi học tiếp được và cùng cha mẹ đi đánh cá. Nhưng cha mẹ tôi không đành lòng, họ đã quyết tâm dành dụm để

LÝ XƯƠNG BÌNH NGƯỜI TRUNG QUỐC TRẺ TUỔI DŨNG CẢM

tôi đi học tiếp. Rồi tôi vào đại học, là người đầu tiên trong xã đỗ đại học. Tốt nghiệp, tôi trở về quê với mong muốn đem những gì mình đã học được về giúp ích cho cuộc sống của người nông dân ở đây. Hơn nữa bố mẹ tôi cũng muốn có một chút tiếng tăm với họ hàng làng xóm. Ban đầu tôi làm Bí thư Đoàn. Công xã tan rã, các hương được lập lại và do xã quản lý, tôi làm Bí thư Đảng ủy xã từ đó, khi ấy tôi 23 tuổi và là Bí thư xã trẻ nhất Trung Quốc.

Và đây chính là thời gian anh mắt thấy tai nghe rất nhiều những vấn đề nổi cộm của nông thôn quê anh, để dẫn tới bức thư gửi Thủ tướng Chu Dung Cơ?

Thời gian làm Bí thư, tôi phụ trách công tác cải cách, chia ruộng đất, khoán hộ cho nhân dân. Cuộc sống đã bắt đầu no đủ. Lương thực có dư, nhân dân chăn nuôi, làm các nghề phụ. Những năm 85, 86, 87 đời sống nông dân phần vênh phần khởi vì họ được làm chủ ruộng đất. Nhưng bước sang những năm 90, Trung Quốc có chính sách mới làm cuộc sống nhân dân trở nên khó khăn, các chính sách đất đai thay đổi hạn chế các hoạt động của người dân. Kèm theo đó là một loạt các thay đổi khác trong

chính sách. Những năm 80 nông dân và con em họ học hành, khám bệnh không mất tiền, nhưng từ những năm 90 tất cả đều phải đóng và đóng nhiều tiền. Tôi cảm thấy chính sách nhà nước đối với nông thôn là chưa ổn. Nhiều cán bộ lãnh đạo Trung Quốc cho là cải cách thành công, nhưng tôi không thấy thế. Về phía mình, tôi cũng thấy tất cả những đóng góp, những tìm tòi về cải cách nông thôn của mình đã không có kết quả, không làm lợi gì cho nhân dân và mình cũng thất bại. Tôi đã gửi thư lên Thủ tướng Chu Dung Cơ và mạnh dạn nói về những bất ổn trong chính sách với nông dân, nông thôn của Trung ương.

Anh viết thư cho Thủ tướng Chu Dung cơ vào thời gian nào, gửi thư theo cách nào, bao lâu thì có hồi âm? Khi viết thư anh cảm thấy như thế nào?

Tôi viết lá thư ấy chỉ với mong muốn đem lại lợi ích cho người nông dân quê tôi. Song tôi thấy nguyện vọng ấy ngày càng xa vời. Cả mười mấy năm phục vụ nhân dân, tôi cố gắng tìm cách làm cho cuộc sống của nông dân tốt hơn, nhưng tôi không tìm được. Tôi muốn viết thư lên Trung ương để họ biết và từ đó họ sẽ có ý

kiến cho vấn đề này.

Tôi gửi thư theo đường bưu điện bằng một cái phong bì bình thường, gửi hôm 8/3/2000, khi ấy là giữa hai kì đại hội của Đảng và Quốc hội. Ngày 16 Đại hội kết thúc thì 22 tôi nhận được hồi âm của Thủ tướng Chu Dung Cơ. Ông đã chỉ thị cho cán bộ xuống quê tôi điều tra.

Những điều tôi viết được đoàn kiểm tra của Trung ương xác nhận là đúng. Tuy nhiên cuộc cải tổ tức thời ấy không thành do sự che đậy, báo cáo sai của một số lãnh đạo địa phương. Việc Thủ tướng cho chỉ thị vào thư và cử người xuống điều tra các sai phạm của cán bộ xã tôi khiến tôi cũng lâm vào trong tình cảnh khá hiểm hóc mà phía bên kia gây ra. Bị áp lực, tôi từ chức Bí thư rồi đi làm thuê ở Thâm Quyển. Thời gian này tôi đã nghiên cứu và viết cuốn sách Tôi nói thật với Thủ tướng, rất nhanh chóng cuốn sách được dư luận chú ý. Sách lại in ra trúng dịp có Đại hội của Đảng và kỳ họp Quốc hội, nên cũng đã gây một ảnh hưởng lớn tới lãnh đạo Trung Quốc.

Mọi chuyện thay đổi. Từ 2002, Trung Quốc có chính sách giảm thuế nông nghiệp, giảm học phí, tiền khám chữa bệnh cho nông dân. Hiện nay 1 mẫu ruộng của nông dân được trợ

cấp 60-80 tệ một vụ. Học tiểu học từ chỗ tốn 600 tệ, trung học cơ sở trên 1000 tệ một năm, nay miễn phí hoàn toàn. Trước đây không có tiền nông dân không dám đi bệnh viện, nay được hỗ trợ từ 60%-70% tiền thuốc men. Hiện nay người già từ 65 tuổi trở lên được 100-200 tệ một người một tháng. Năm 2005, Trung Quốc bắt đầu tiến hành kế hoạch xây dựng lại nông thôn mới và dự kiến hoàn thành trong 10 năm.

Sách của anh phản ánh một vấn đề thời sự ở một thời điểm cụ thể. Anh có sợ sách của mình rồi sẽ bị bạn đọc lãng quên?

Tôi không sợ điều đó. Một tác phẩm có tính thời đại và giải quyết được vấn đề nhân dân quan tâm nhất thì nó đã hoàn thành được nhiệm vụ lịch sử của nó rồi. Chỉ mong sao sách của tôi không ai đọc cả, vì như vậy có nghĩa là nông thôn Trung Quốc đã hoàn toàn tốt rồi.

Anh đã trải qua những ngày cực kỳ căng thẳng ở xã và huyện mình. Vậy sau khi anh rời quê và đến nay, cuộc sống của anh ra sao?

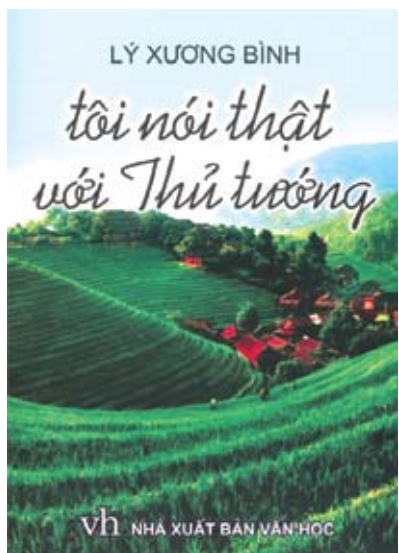
Dưới nhiều áp lực, tôi từ chức Bí thư xã. Tôi rời quê, bà con tiễn tôi và khóc rất nhiều. Tôi xuống miền Nam vào làm trong một xí nghiệp nông nghiệp của Đài Loan, một thời gian sau trở thành một cán bộ quản lý. Tiếp đó, tôi lại được mời làm tổng giám đốc một xí nghiệp nông nghiệp ở Chu Hải. Để yên ổn, tôi đổi tên là Lý Thịnh An, không ngờ trụ sở chính của xí nghiệp này lại ở Hà Bắc. Quan chức địa phương biết được lại gây áp lực cho doanh nghiệp và tôi buộc ra đi, khi mới làm tổng giám đốc được mấy chục ngày. Tôi về Bắc Kinh làm phóng viên cho tờ báo. Sau đó tôi lại sang Hồng Kông làm cho Tổ chức cứu trợ khẩn cấp cho nông dân cho đến nay. Tôi trở thành giáo sư Đại học Hà Bắc, giảng dạy về Tam nông ở Trung Quốc từ năm 2006.

Cuộc sống hiện nay của tôi rất tốt, tôi được đi nhiều nơi, gặp nhiều người bạn. Lương tôi bây giờ gấp 5 lần hồi làm Bí thư. Tôi nghĩ một người đứng ra phê bình cái xấu như tôi mà vẫn có cuộc sống tốt thế này thì Trung Quốc đã tiến

bộ rất nhiều, Đảng, xã hội và nhân dân Trung Quốc đã tốt lên rất nhiều.

Anh cho rằng cuốn sách của mình có ý nghĩa thế nào đối với bạn đọc Việt Nam?

Tôi biết ơn dịch giả Trần Trọng Sâm vì ông đã dịch sách của tôi và mời tôi sang Việt Nam. Tôi rất quan tâm đến vấn đề nông thôn ở các nước Đông

Nam Á. Tôi muốn hiểu các ưu điểm và những nhược điểm của nông thôn các nước. Thấy sách của mình có ở Việt Nam và được đón nhận, tôi cảm thấy rất hạnh phúc. Cuốn sách này không dám nói là để ai học tập, nhưng với các thông tin về các vấn đề nông thôn mà nó chia sẻ, hy vọng sẽ giúp các bạn hiểu để khỏi mất công đi đường vòng. Tôi thực lòng mong nông thôn Việt Nam phát triển nhanh hơn.

3. Chia sẻ của dịch giả Trần Trọng Sâm

Thưa dịch giả Trần Trọng Sâm, cơ duyên nào đưa ông gặp gỡ cuốn sách này?

Năm 2002 tôi sang Trung Quốc, tôi hỏi những người bạn Trung Quốc là hiện ở nước các anh có cuốn gì đang được quan tâm nhất thì giới thiệu cho tôi. Trước đây tôi toàn dịch cổ văn nên lần này muốn thử dịch tác phẩm hiện đại. Họ giới thiệu cho tôi cuốn Tôi nói thật với thủ tướng của Lý Xương Bình và cho biết đây là cuốn sách đang gây chấn động. Tôi chỉ định ở Trung Quốc 20 ngày nhưng tôi ở đến hơn 30

ngày mới mua được sách. Tôi đã đọc và cuốn sách nhiều lần làm tôi chảy nước mắt vì cảm động. Nó đánh thức tôi rất nhiều day dứt về tư cách làm người, tư cách người cầm bút, vì tôi cũng là một đứa con của nông dân. Tôi dịch hào hứng, đến tháng 3-2002 đã hoàn thành.

Nhưng cuốn sách tới năm 2005 mới được in ở Việt Nam?

Việc in cuốn sách ra rất lận đận. Đầu tiên tôi đưa sang Nxb Văn hoá - Thông tin, họ thích lắm nhưng rồi sáu tháng sau từ chối, bảo là "nhạy cảm". Trong lúc đang tìm cách xuất bản, tôi đã in ra và gửi tới các đồng chí lãnh đạo Trung ương xem. Tôi không sợ nó không được xuất bản, tôi chỉ cần truyền đạt được những điều mà tôi thấy rất có ý nghĩa với nước mình. Tháng 10 năm 2003, tôi đưa sang Nxb Thanh Niên vì nghĩ họ tiến bộ và cởi mở hơn, thế mà lại sáu tháng sau họ cũng từ chối vì lý do như trên. Tôi vào Nxb Văn học Tp Hồ Chí Minh cũng không xong. Cuối cùng thì bản thảo đã dùng chân được ở Nxb Hội Nhà văn và cuốn Tôi nói thật với Thủ tướng được in năm 2005, nhưng dưới cái tên khác là: Số phận một con người. Năm 2004 tôi dịch cuốn Tôi nói thật với nhân dân và tiếp tục đưa sang Nxb Hội nhà văn thì họ lại không in nữa, không biết vì sao. Tôi gửi cho các đồng chí trong Ban Thư ký của Chính phủ đọc, các đồng chí rất ủng hộ và đưa trực tiếp cho báo Văn nghệ. Lúc ấy tôi mới không phải đi chạy in nữa. Cuối cùng năm 2007, Nxb Văn học đã in cuốn thứ hai của Lý Xương Bình Tôi nói thật với nhân dân, năm 2008, cũng Nxb Văn học tái bản cuốn sách thứ nhất của anh và trả lại cái tên ban đầu của nó là Tôi nói thật với thủ tướng. Quyển đầu in 2000 cuốn, cuốn sau 1000 cuốn.

Với tư cách một người cầm bút, tôi trân trọng cảm ơn Nxb Văn học và Nxb Hội Nhà văn đã cho in hai cuốn sách. Tôi rất mừng là sách đã có mặt ở Việt Nam và được dư luận quan tâm, đánh giá cao.

* Cuộc giao lưu với Lý Xương Bình diễn ra tại Trung tâm Văn hóa Ngôn ngữ Đông Tây, 8-10-2008.

>> DIỆU THỦY